

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.10
Pol leta 0.20
Četrt leta 0.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poglavcih“ se plačuje za navadno tistopono vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostori:

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neprimerno se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Slovenskim poslancem na Dunaji.

Z obal jadranskega morja, februar 1884.

Tužen mora postati človek, ko premišljuje sedanje stanje slovenskega naroda. Čil in delaven narod, krepak na duši in na telesu, ki daje državi modre služabnike in cesarju zveste, hrabre vojake, ne more si opomoči v narodnem oziru prav nič. Može, kateri imajo državno krmilo v rokah, prosimo vedno, naj nam odprejo zaklad oaih pravic, ki so zaprte v § 19. osnovnih postav; ali do zdaj nismo bili še uslišani in tudi ne vidimo najmanjšega znamenja, da bi se imele uresničiti naše zahteve, ki slone na sedaj veljavnem avstrijskem državnem pravu. Najvišji državni uradniki sicer obečujejo, da nam bodo dali, kar želimo in kar nam gre po pravici, ali razen besede nam ne morejo dati nikakega zagotovila, da bodo mogli izvesti, kar bi radi storili. Zvlekli so se visoko na nebu oblaki, ki nam ne pusté gledati solca narodne enakopravnosti. Razširila se je kriva misel, da nemštvo varuje Avstrijo. To ni res; Avstrijo varujejo avstrijski narodi, ki so tim krepkejši stebri širne države, čim zadovoljnejši so. Narode zadovoljiti na pošten način, kakor zahteva duh sedanjega veka in korist države, je najsvetejša naloga vsake avstrijske vlade, naj bo z leve ali z desne strani vzeta.

Slovenci bi bili čez vse zadovoljni, ako bi se nam to dalo, brez česar ne moremo biti: ako bi se nam dovolilo misliti in govoriti avstrijske misli v slovenski besedi, ako bi smeli roditelji skrbeti za naravno odgojo in naravni poduk svojih otrok, ako bi smeli politični uradi občevati s slovenskim ljudstvom v narodnem jeziku, ako bi smeli sodniki Slovence soditi v ljudskem govoru, ako bi se dejansko priznalo, da Slovenec nima manjše duše od Nemca, kakor se komu zdi, in da ni manjši človek in manjši Avstrijec od njega. Žalibog da Slovenci tega v dejanji nismo še dosegli. Kdor se čuti in imenuje Slovenca, zapisan je večkrat za panslavista in je končal svojo karijero. Otroci, ki so sposobni za pouk, se na mnogih krajih potikajo v italijanske in nemške ljudske šole, kjer pozabijo svoj rod in zgubijo ljubezen do domovine. Dečkom, ki so končali narodno ljudsko šolo in želijo višjo omiko, je pot do nje povsod zaprta, če izvzameš Kranjsko. Politični uradi občujejo s Slovenci večinom v ljudstvu neumljivem jeziku. Celo deželno predsedništvo kranjsko zahtevalo je k slovenski vlogi ljubljanskega magistrata nemško prestavo. Sodniki sodijo po danh jim vodilih v slovenskih deželah v

talijanskem ali nemškem jeziku. V teh jezicah razglašajo svoja naznanila največkrat, in sestavljajo zemljiško knjigo, ki je zaradi ljudstva vpeljana. Kdor narod zataji, sme pričakovati v nekaterih slučajih pohvalo, plačilo, priznanje. O njegovi zvestobi in udanosti do države se ne dvomi; njegova veljava je v očeh nekaterih močno poskočila. Tako je in ne drugače, in to ni hvale vredno.

Slovenskim poslancem je naloga, da spomnijo visoko vlado, naj dovoli tudi Slovincem v dejanji tako življenje, kakoršno imajo drugi narodi, recimo Nemci, Italijani, Poljaki. Poslancem v sedanjih razmerah ne manjka prilike, da svoje prošnje krepko podprejo, ko vlada preštevá glasove v državnem zboru, kateri bi se drugače godilo, ako bi jo slovenski zastopniki pustili na cedilu, kakor jo pušča nemška levica. Naši poslanci naj se ne zadovoljijo z obljubami, ampak naj zahtevajo dejanj na podlagi državne postave. Ni jim treba bati se za vsak stol, ki se maje. Kaj k temu, če se zvrne ta ali ona zelena miza, saj se zadere druga mesto nje in luša, to je država, ostane vedno ista. Iz nje nas ne zapodijo. Naj bo vlada z desne ali z leve strani, nas nič ne briga, samo da nam dejansko izvršuje postavno dane pravice. Zgodovina zadnjih let nas uči, da pod levičarsko vlado smo uživali narodne pravice v večji meri, nego sedaj pod vlado Taaffejevo. Taka avstrijska vlada zadostuje najbolje svojemu namenu, ki daje najširše pravice na podlagi državnih osnovnih postav.

Dandanes se godi Slovincem po mnogih deželah v narodnem oziru slabo, a najslabše na Koroškem, potem na Štajerskem in Primorskem. Na Koroškem tretjina prebivalcev ne more rabiti svojega jezika v šoli, uradu in javnosti skoro čisto nič. Na Štajerskem se usiluje nemška omika, kjer pride na 2600 Slovencev 45 Nemcev. Na Primorskem napreduje poitalijančevanje hitrim korakom in z njim se gladijo tla državnih sovragom, ki preže za mejo. Samo na Kranjskem dihajo Slovenci nekoliko prusteje, a tam niso srečni, ker se med seboj pikajo, kavsajo in ravsajo, da je strah in večidel brez veljavnih stvarnih razlogov, gotovo pa v veliko kvar Slovencev. Ako bi bila vlada Slovincem nasprotna, bi ne mogla ničesa tako gorke želiti, ko ta preprij, s katerim kranjski Slovenci sami sebe in svoje brate bijejo po obrazu. Kranjci, ki bi morali druge Slovence voditi, delajo naše stanje težavnije in naše prošnje neuspešne. Kako se bo vlada ozirala na prošnje primorskih in drugih Slovencev, ko vidi, da se njih sorodni bratje cenijo više domači preprij, nego težuje slovenskega naroda. Prosim Vas,

bratje, odjenjajte od pogubljenega prepira za nič in zopet nič in podpirajte složno državne poslance, ki so si vzeli k srcu vse Slovence, ki le tedaj kaj dosežejo, ko imajo za seboj narod in narodova glasila, ki izražajo narodov up in strah, želje in bolečine, prošnje in pritožbe. Kdor meni, da se mu godi največja krivica, naj prvi molči, da se povrne mir med brate, da bodo skupno podpirali državne poslance, da bodo krepko branili narodove pravice, narodovo čast! Slovenski poslanci, delajte tudi Vi v to svrhu in v dosego narodovih pravic; na Vas so obrnene naše oči!

O sneti.

Iz spomenice osemdesetletnega starca in šestdesetletnega praktičnega kmetovalca.

Našim kmetovalcem je vsem dobro znana žitna bolezen snet (snetljaj, po nekaterih krajih tudi smetljaj) imenovana, ktera nadluguje ječmen, oves, proso, turšico, posebno pa pšenico in ktera nam mnogokrat polovico pridelka uniči in stori, da je še tisto, ker se pridelca, jako slabo. — Zavoljo tega ustrezem gotovo marsikteremu naših naprednih kmetovalcev, ako jim podam o tej zadevi šestdesetletno skušnjo praktičnega gospodarja M. Antolkovića, posestnika v Varaždinu na Hrvaškem, kateri je bil tako dober, da je svojo mnogo letno skušnjo v hrvaškem gospodarskem listu popisal. Ker se ta žitna bolezen tudi v našej deželi zelo pogosto nahaja, zdi se mi vredno, da jo v našej „Soči“ popišem.

Veliko se je uže o tem pisalo, kako bi se ta žitna pošast, z imenom snet (Brand, caries, uredó, ustilago), odstranila ali vsaj zmanjšala. Razni kmetovalci so razna sredstva proti njej priporočali in rabili, kakor n. pr. živo apno, višnjevi vitrijol itd. Mogoče, da je to nekterim pomagalo; ali s kolikimi nepotrebniimi neprilicnostmi in stroški je tako delo združeno.

„Vsega tega nisem rabil.“ pravi omenjeni Antolkovič, „ali vendar imel sem vedno čisto in zdravo pšenico, tudi takrat, ko so moji sosede imeli popolnoma snetljivo. Leta 1840., bil sem knjigovodja na grajšini grofa K. Draškovića ter sem si precej priskrbel službeni pravilnik (Dienst-Reglement) za tisti čas najbolj urejene grajšine grofa Festetića v Medjimorji, po katerem so se morali ravnati vsi dotični uradniki. Pravilnik bil je sestavljen v latinskem, za tisti čas službenem jeziku. Čitajoč ta pravilnik sem se jako začudil pri točki, ki se tako glasi provisor

LISTEK.

Ženitovanje na Cerkljanskem.

Dandanes se stari običaji večinoma popuščajo in z novejšimi namestujejo, česar pa ne moremo šteti v kak poseben napredek, ker ravno običaji naših pradedov so nam pravo zrcalo našega narodnega življenja. Uzrok temu je večinoma upljiv mest in bolj omikanih trgov na vaške prebivalce. Vendar dobimo še kraje, kjer novjša kultura ali omika ni še izpodrinila naših lepih starih navad in običajev. K tem krajem spada s prav majhno izjemo cel cerkljanski okraj. Ker smo ravno v pustnem času, ko je ženitovanje na dnevem redu in daje hrano vsakdanji govorici, morda komu ustrežem, ako podam sliko tukajšnjih ženitovanijskih običajev.

„Jelenkov Miha je dobil grunte in ta pust se bo ženil“, se nekega dne zažene govorica po vasi. „Bog ve, s katero?“ marsikedo radovedno upraša. Na to važno uprašanje pa ne ve nihče odgovoriti in tudi Miha bi ne mogel še sedaj tej radovednosti ustreči. Jelenkov Miha je sin premožnega kmeta in ima za seboj že trideset let svojega življenja. „Dolgo, dolgo je odlašal“, morda kedo poreče. Za naše kraje ni to nič predolgo in nič čudnega, ker naši judje ne dajo radi gospodarstva prezgodaj iz rok

in prav imajo. Tudi Mihov oče je ostal dolgo časa gluhi vsem njegovim prošnjam. Vendar kaplja na kapljo tudi kamen predolbe; — stari se je omečil, izročil mu je grunte in sedaj se bo Miha ženil.

„Koliko bi lahko priženil?“ je Mihova prva misel; „katero naj vzamem“, njegovo drugo uprašanje; kajti, odkritosrečno govorjeno, dasiravno mu je ženitev velikokrat na misel prišla, vendar, katero naj bi vzeli, ni pa v resnici še nikedar premišljeval, ker mi se ne ženimo na medvedovo kožo, dokler je nimamo, ampak še le tedaj, ko imamo medveda v svoji oblasti. Prepričan je pa naš Miha, da nobeno teh uprašanj mu ne bo delalo posebne preglavice, ker njegovi granti niso zadnji in poleg tega je še precej „brdák“ mladenci (brdák rabijo za lep, prijeten). Masorova Polona je prijetno dekle in nje oče trden kmet, tam najprvo poskusimo. Snubača Miha že ima, drevi pojmeta kar snubit. Pri Masorovih so ravno povečerjali in Polona je začela že klekljati, ko stopita Miha in njegov snubač v sobo. Nepričakovano obiskanje je seveda naenkrat vsem jasno. Potica, katero imajo za tak slučaj v tem času vedno pripravljeno, je hitro na mizi. Zraven potice se v naglici še skuha in prinese na mizo kaka mesnina, klobase, ali kaj enacega. Ko ta majhna pojedina konča, prestopijo k resnemu razgovoru. Snubač, kateri ima v takih rečeh že precej skušnje, prizadeva se sicer z vse svojo zgovorniško umetnostjo, da bi Mihcu pridobil neveso, a, kakor

kaže, njegova umetnost bo imela malo uspeha, ker Miha je previsoko poskočil. Dolgo še drug drugemu nasvetujejo, prigovarjajo, dokazujejo, pa vse zastonj. Masorar se ne udá, Miha neče odjenjati, in odšla sta, ne da bi bila kaj usnubila. Jelenkov Miha je dobil „škarpeto“ (ni usnubil), se drugi dan hitro raznese po vasi. Mihetu pa to še ni vzelo poguma, „saj Logarjeva Franca tudi ni slabša od Polone, tje pojdemo drevi“, si misli. In res sta šla! Ponavljal se je prizor prejšnjega večera, samo s tem razločkom, da je snubač v svoje največje veselje z manjšo zgovornostjo svoj namen vendar le dosegel. Miha je moral sicer na ceni nekoliko odjenjati, a to nič ne dá; dobil je za to pa bolj berdko nevesto. Sedaj, ko ima nevesto, pojdejo drugi teden „pravico delat“ (ženitovanijska pisma pisat). Predno je pa stari Jelenko vso oblast sinu izročil, si je „izgovoril kruh“ in sicer na dva načina. Ako bo sloga, bodo lahko skupaj živeli; ako pa ne, mu morajo vsako leto dati določeno mero žita, masla, mesnine itd., da ne bo treba staremu Jelenku mladim v zobe gledati.

Prišel je zadnji teden pred poroko. Ženin in nevesta bosta ta teden „vabila na svatovščino“. Predno nastavita korak temu opravilu, izbere si ženin „druga“, nevesta pa „družico“ v pomoč, in to navadno iz bližnjih sorodnikov, le redko kedaj iz prijateljskih krogov. Drug in družica sta tedaj večinoma le za poročenca imenitni oseb. Pozabiti pa ne

dominalis subjacet oneri responsionis pro causato Dominio in tritico ex carie damno, t. j. oskrbnik je odgovoren za škodo, katero bi grajščina trpela zavoljo snétnjave pšenice. Mislim si, to ne more biti, da bo uradnik odgovoren za snét, razen če ima gotovo sredstvo, da jo zatré. Bil sem zelo radoveden, da bi to sredstvo zvedel; berem dalje: semen tritici maturum perfecteque siccum esse oportet, t. j. seme mora biti zrelo in popolnoma suho. To in nič več; to je vsa tajnost, s katero se snét uničuje.

Po tem pravilu sem se vedno ravnal ter sem pustil, da je seme popolnoma dozorelo. Da je bilo popolnoma suho, stavi sem je vedno na zrachea prostor v podstrešji in mislim, da odvisi zdravost žita boljše od suhega, nego od zrelega semena. Od tistega časa ni bilo na mojem posestvu ni duha ni sluha o sneti. Da pa snét v resnici dohaja od nepopolno suhega semena, o tem sem se moral na svojo veliko škodo sam prepričati. Kakor sem popred opomnil, dal sem vedno pšenico, ki je bila za seme odločena, na podstrešje spraviti. Enkrat pa mene ni bilo doma, spravili so jo mlatiči v drugo sobo; zvedel sem pa to še le ob setvi, ko ni bilo več pomoči.

Od posejanega semena sem dobil 65 vaganov snétnjive pšenice, a ko sem jo dal oprati, je je bilo komaj 32 vaganov, in tako sem se popolnoma prepričal, da snét prihaja od nepopolno suhega semena in da je najcenejše, najspretnejše in najgotovnejše sredstvo proti sneti dovolj zrelo in popolnoma suho seme.

To popolnoma prosto sredstvo priporočam našim posestnikom, da je poskušajo; dolgoletna Antolkovičeva praksa veliko več velja, nego sama suha teorija. (Slovenske gospodarje, katerim z g. pisateljem priporočamo navedeno sredstvo, prosimo, naj nam o svojem času poročajo, kak uspeh bo imelo na njih njivah. Ur.) —č.

Dopisi.

V Gorici, 10. febr. — Slovensko bralno in podporno društvo imelo je sinoči svojo letno besedo in pustno veselico, ki se je tako dobro obnesla, da jo moremo staviti v vseh ozirih na prvo mesto med vsemi letošnjimi veselnicami te vrste.

Prostor, velika dvorana v Stabilovi gostilni, bil je jako uskusno ozaljšan s podobami Njih Veličanstev presvitlega cesarja in cesarice, Njih cesarskih Visokostij cesarjeviča Rudolfa in cesarice Stefanije ter drugih udov visoke cesarske hiše, z velikimi krasnimi zrcali, obešenimi na lasprotnih si stenah in močnih stebrih sredi dvorane, z naravnimi rastlinami okolo odra in zelenjem ob imenovanih stebrih, stenah in na odru, z lepimi festoni (dolgiimi kosovi platna) v raznih barvah, ki so se vili ob stenah, z zastavami v narodnih, deželnih in mestnih barvah. Vso to umetno postavljeno, pa vendar ne prebogato lepšavo povzdigovala je močna svečava, ki je o tej priliki očesu posebno dobro ugajala.

Udeležitev bila je večja, nego bi bil kdo pričakoval; društveni in prijatelji društva sešli so se bili v prav obilnem številu. Zbran je bil narod slovenski in zastopan po vseh stanovih in iz mnogih občin. Počastili so društvo s svojimi navzočnostjo mnogi čitaničarji in odlični gospodje goriskega mesta, celo grof Artur Coronini in c. k. okrajni komisar Zuech bila sta precej časa navzoča pri narodni veselici. Slovensko mestno razumnštvo bilo je močno zastopano in celo gospodje druge narodnosti, Nemci in Italijani, med njimi c. k. uradniki, udeležili so se do-

mače veselice ter so se jako pohvalno o nji izrazili. Društvenikov srednjak in častnih nižjih stanov iz Gorice bilo je veliko. Prav častno bila je zastopana bližnja (in tudi daljna) goriska okolica; navzočih je bilo mnogo narodnih učiteljev, več županov, starešin, društvenikov in gostov iz Solkana, Grgarja, Kronberga, Černič, Prvačine, Dorberga, Gradišča, Mirna, Šempetra, Podgore, Števerjana in drugih krajev, katerih si nismo zapomnili. Z eno besedo bilo je prijetno društvo mnogih bratov in prijateljev.

Program bil je jako dobro sestavljen; veselničnemu odseku in g. pevovodji izrekamo najtoplejšo zahvalo za izvrstni program, ki je menjaval točke raznih vrst in ki je bil vendar enoten po duhu, ki ga je navdajal. Ta duh bil je naroden, prešinjena avstrijskega čustva. Ta duh se je kazal povsod: iz kinca, iz deleznikov, iz besedij, iz petja in godbe. To misel izrazila je vojaška godba v slovanski četvorki, v kateri so se menjavali glasovi znane nam pesni „Naprej“ in enako znane „O mein liebes Oesterreich“ (Ljuba mi Avstrija), katerim so navzoči ploskali brez konca in kraja. Take veselice so priprave za črno vojsko (Landsturm) proti državnim sovražnikom; društvo, ki goji takega duha, pridobiva si zasluge za domovino. Veselica bila je budnica za narod, za dom.

Izvršitev programa bila je izvrstna. Posameznih točk ne moremo opisovati radi pitega prostora, a reči moramo, da smo strmeli, ko smo videli, kake moči ima na razpolago mlado društvo, ki te dni izpolni drugo leto življenja. Pevski zbor šteje 5 pevkij in 22 pevcev, katere je društvo letos pridobilo. „Ilirsko budnico“ pel je možki zbor jako občutljivo. „Slovensko deklico“ moral je mešani zbor ponoviti. Burna pohvala naznanjala je popolno zadovoljnost navzočih s krasnim zborom, v katerem so se odlikovali čisti, stanoviti in lahko leteči glasovi društvenih pevov. Enako je moral možki zbor ponoviti pesem „U boj“, kateri so poslušalci močno ploskali. G. pevovodja Fr. Pahor in njegov pevski zbor: pevkij in pevci zaslužijo največjo hvalo; vsi delezniki veselice so jim jako hvaležni za veselje, katero so jim napravili, in jih prosijo, naj nadaljujejo v lepem začetju. Veselje prešinjalo je vsakega rodoljuba, videti tako obilno število mladih, navdušenih pevcev na odru, katerih mnogi so še le pred meseci pristopili zboru, od katerega se nadejamo še marsikatero lepo pesem.

Kraljica zabavnega večera bila je Korošica iz zilske doline (gospodična Marija Kotnikova), ki je v krasni narodni noši deklamovala Tomanovo „Pesem koroških Slovencev“. Nje noša, nje kretanje, nje pogled in beseda nje navdušenost in zavest, da je Slovenka, nje prepričanje, s katerim je deklamovala, in pohlevna neustrašenost, s katero je gledala na občinstvo, nje čista izreka in popolno naraven govor, nje občut, ki ga je devala v pesede, pridobil jej je neizmerno pohvalo od hvaležnega občinstva. Po njenem odstopu prečital je predsednik brzojavni pozdrav iz Celovca, ki se glasi: „Živili goriški Slovenci! Živili gostje veselice! Živila gospodična Kotnik! Mir.“ — na kar se je ponovilo burno ploskanje. Hvala narodni gospodični. Tudi „Mož in žena v krčmi“ (g. A. Belé pa g. na M. Kotnikova) žela sta obilno zasluženo hvalo.

Vojaška godba svirala je primerne kose v popolno zadovoljnost zbranega občinstva. Sledilo je srečkaje, katero so vodile gospodične pevkijne. Razpečale so okolo 300 številčk po svoji zgovornosti in prijaznem priporočanju, potem so pa sestavile odbor, ki je vodil vzdigovanje številčk. Mnogo so pripomogle k lepi veselici, naj bodo prepričane, da društvo jim ohrani stalno hvaležnost.

kateri dá radovednim zijalom zopet za celi dan dosti govorjenja, ali kaj hočemo, vaški obsodbi ne moremo uteči. Danes zjutraj se je Miha posebno čedno obril, oblekel se v najlepšo obleko, zapregel dva vola, poklical še kaka dva druga pomagaca in šli so na nevstin dom, kjer jih je zraven bale pričakovalo tudi ukusno pripravljeno kosilo. Okolo dveh popoldne se po celi bližnji okolici zaslži strel treh ali štirih patron. „Balo peljejo!“ enoglasno zaupijejo in planejo iz hiš na cesto. In kaj vidijo? Popolnoma nič novega; to, kar so že stokrat videli. Zraven navadnih reči nas najbolj zanima nov kolovrat z velikim šopekom na vretenu, kateremu so, — in to ne brez premiselka — odločili najvišje mesto. Zraven tega zapazimo na vozu kot del dote tudi nov srp, motiko in druge take reči, katere bo Franca sbomladi potrebovala, še celo „kljeklarskega polstra“ (blazine) niso pozabili. Poleg voza pa ponosno koraka ženi Miha, kateri sedaj tjudi, sedaj svojo balo dopadljivo in samozavestno pogleduje, češ: „Jaz sem Jelenkov, kmetov sin“. Bala je srečno domov prišla in se ravno po sobi spravlja. Navada je tudi, da pri tej priložnosti kak ženin nekoliko pojoče! Ali se je tudi Miheta to pripetilo, mi ni znano, ker nisem bil zraven, pralga pa tudi nisem.

Vse to, kar smo do sedaj opisali, je nekako pripravljeno, ali „predženitovanjska dob.“. Prava doba, ali pravo narodno ženitovanjsko življenje se začne še le s „krancelovim večerom“.

(Konec prih.)

Plesna zabava bila je močno obiskana; razprodala so se vsa znamenja, ki so bila za plesalce pripravljena. Vršila se je ta zabava mirno in redno, da je navzoči resno hvalijo. Čistega dohodka imelo je društvo, kakor se govori, od 30 do 40 gl. — Čestitamo društvu k takemu vsestranskemu uspehu. Složno naprej!

Iz sovedenjske županije, dne 13. t. m. Ob času jesenskega deževja posulo se je v Biljah kos zidú ob poti vodečej iz vasi do cerkve. Zid ograja vrt baronice Radevičeve iz Gorice. Dolgost porušenega zidú znaša prilično 10—15 m. Podžupanstvo biljensko je to javilo županstvu v Sovodnjah, vsled katere prijave je županstvo odločilo, odposlati pregledovalno komisijo na mesto, kar se je v istini zgodilo. V imenovani komisiji so bili ti le gg: Josip Pavletič, podžupan sovedenjski, France Nemic, podžupan biljenski, Matevž Zavnik, občinski starešina v Biljah, ter dva zidarja kot strokovnjaka. Pri tej priliki se je sklenilo, da mora lastnica podtega zidú napraviti na svoje troške nov zid, ali pa imenovani zid tako odstraniti, da ne bo v tem oziru pretiila več nevarnost. Nadalje je omenjena komisija uvidela potrebnost, da imenovana baronica, gledé na to da preti še nov, večji kos zidú porušiti se, tudi nadaljni kos na pot visečega zidú nadomesti z novim, oziroma da ga odstrani. Šklep omenjene komisije se je odposlal baronici Radevičevi, oziroma njenemu oskrbniku. V odposlanem nalogu je odločen obrok štirinajstih dni, v katerem se mora izvršiti komisijin sklep. — To se je dogodilo nekako v sredi meseca decembra pr. l. Kolikokrat bi se uže bila lahko zgodila nesreča, katere bi ne hotel biti nobeden kriv? Kriva bi bila malomarnost, nehajstvo, površnost. Na papirji je vsa stvar dognana, kje pa je resnica? Nesreča se lahko pripeti, dan na dan, kajti omenjeni zid se lahko poruši o belem dnevu, ko gredó ljudje k božjej službi ali pa ko se vračajo domov. Trebó pokazati tudi gospodi zobé, — potem pojde! Ako ne gre milom, naj gre silom. Kje so naše oblastnije — spé li? — c.

Iz števerjanske županije, 12. febr. — Po novem letu imela si, draga „Suča“, uže tri dopise, ki so obravnavali neko tepežnico, ki je bila v Gradnem na novega leta dan, predno je začela popoldanska služba božja. V prvem in tretjem dopisu bilo je nekako rečeno, da tepežnica je bila prej dogovorjena, in dopisnik je vabil redarstvo, naj čuje, naj zabrani enake reči, ko se pripravljajo. Odkrito rečem, da nisem popolnoma veroval vsake besede; zdelo se mi je, da dopisnik preveč črno gleda in da sluti dogovor, kjer ga ni. Danes sodim vse drugače in dopisnika prosim, naj mi ne zameri, da sem nekoliko dvomil na njegovih besedah.

Kdo me je spreobrnil v tej reči? Neki mladenič, ki mi je vpričo drugega tovariša pripovedoval to le. Prešlo nedelje, 10. t. m., imeli so shod v naši cerkvi. Namesto g. župnika imel je sv. opravilo en o. frančiškan. V cerkev se zbijamo duhovnjani dveh vasij: Gorenjci in Dolenjci. Čudno je bilo, da ob uri, ko je imela začeti služba božja, se Gorenjcem nič ni mudilo v večjo božjo. Ostali so zunaj, možki in ženske, kakor bi nekaj čakali. Dolenjci so med tem prihajali v večih tropih. Pride tudi nekaj mladeničev, med njimi eden, ki se je odlikoval po krepki postavi. Ko pride blizu cerkve, stopita predenj dva Gorenjca in ga lopatneta okolo glave, da se mu krv udere. Gorenjci so bili pripravljeno svojima borivcema na pomoč in Dolenjci so čakali, kedaj udari njih junak, da se sprimejo z Gorenjci. Ljudstvo je pričakovalo, da nastane hud boj; ali dolenjski junak je napravil stvari drugi konec. „Hvala vama,“ reče napadnikoma, „se bomo videli drugod,“ in si briše krv z ruto. Občinski mož je nekaj spregovoril in ljudstvo je šlo v cerkev, ne da bi bilo videlo pretep, ki je bil dogovorjen. Na gorenjski strani sta bila odločena mladeniča, ki sta imela napasti, in odločen je bil tudi Dolenjec, katerega naj napadeta. Stvar je naznanjena sodniji.

Neverjetne so take surovosti, ali kadar jih pripovedujeta dva moža po eni poti, kdo bi jih ne verjel? Prosimo naše ljudstvo, naj se vendar otrese te surovosti, naj se mladeniči ne bijejo, ko neumna razposajena žival, če ne se lahko prigodi, da tudi v Brdih okličejo izjemno stanje, če tudi ne v taki meri, ko za Dunaji, in kdo bo tega kriv? Tudi jaz kličem z gore omejenim dopisnikom: redarstvo čaj!

V Grgarji, 9. febr. — Že zopet nesreča. Včeraj ob 1 uri popoldne je v vasi Bitež zgorela še komaj pet let stara deklica, Terezija Lašič. Opoldne je gospodinja nesla svojemu možu kosilo v polje, kjer je na njivi kopal. Pustila je doma dvoje otrok, ki sta se grela na ognjišči in sta s frodljem (suhim in listnatim jesenovim vejem) potikala ali netila ogenj. Mlajša deklica, Terezka, je bila tako blizu ogoja, da se jej kralo od plamena vname. Ko jame na glas upiti, hiti starejša, še le 6 let stara sestra, Tončika, jokaje na polje-stariše kličat. Predno stariši dojdejo,